

Osteoporose en fractuurpreventie

Wijkgroep x





Opbouw bijeenkomst (circa 1 uur)

- Introductie
- Spiegelinformatie: enquête en HIS-cijfers bespreken (ca 40 min)
- (Werk)afspraken: concreet actieplan (15 min)
- Nameting plannen en verdere afspraken (5 min)



Centrale vraag

Wanneer en welke medicatie schrijf jij als huisarts voor patiënten met osteoporose? En hoe lang schrijf je deze medicatie voor?

- **Focus op:** inzicht krijgen in de medicamenteuze behandelopties en in eigen voorschrijfbeleid bij osteoporose naar aanleiding van herziening NHG Standaard *Fractuurpreventie (juni 2025)*:
 - Aandacht voor doelmatige inzet van bisfosfonaten en medicamenteuze fractuurpreventie.
 - Adviezen over behandelduur en aanvullende diagnostiek bij verhoogd fractuurrisico.
- Worden de wijzingen en adviezen nageleefd en wat kunnen we van elkaar leren?



Uitgangspunten (NHG)

- **Diagnoses:** Osteoporose (ICPC L95, L95.02), osteopenie (L95.01), fractuurpreventie (L49.01)
- **Risico groepen:**
 1. Patiënten van 50 jaar en ouder met een recente fractuur
 2. Patiënten van 40 jaar en ouder met langdurig glucocorticoïdgebruik
 3. Patiënten van 60 jaar en ouder met risicofactoren



Uitgangspunten (NHG)

- **Aanbevolen laboratorium onderzoek:** Vitamine D, calcium (gecorrigeerd voor albumine), thyroïdstimulerend hormoon (TSH), creatinine, eGFR (indien niet <1 jr geleden bepaald)
- **Voorschrijf beleid:** welke middelen en de gebruiksduur van belang → **focus tijdens deze bijeenkomst**



Verhoogd fractuurrisico

Ik ben op de hoogte van de drie risicogroepen bij wie medicamenteuze fractuurpreventie geïndiceerd is.

| | Ja, volledig op de hoogte | Ja, deels op de hoogte | Nee, niet op de hoogte |
|---------------------|---------------------------|------------------------|------------------------|
| Aantal respondenten | | | |
| Percentage | | | |



Bloedonderzoek

Ik laat voorafgaand aan het starten met medicamenteuze fractuurpreventie eerst vitamine D, calcium (gecorrigeerd voor albumine), TSH, creatinine en eGFR (tenzij er een waarde van < 1 jaar geleden bekend is) bepalen bij de patiënt.

| | Ja, ik doe alle bepalingen | Ja, ik doe een deel van de bepalingen | Nee, ik doe geen bloedonderzoek voorafgaand | Anders, namelijk | Weet ik niet |
|---------------------|----------------------------|---------------------------------------|---|------------------|--------------|
| Aantal respondenten | | | | | |
| Percentage | | | | | |

→ Waarom (niet)?



Medicamenteuze behandeling

Hoe vaak schrijf je medicatie voor bij patiënten met een verhoogd fractuurrisico?

| | Altijd | Vaak | Soms | Zelden | Nooit |
|---------------------|--------|------|------|--------|-------|
| Aantal respondenten | | | | | |
| Percentage | | | | | |

→ Waarom (niet)?



Medicamenteuze behandeling

Wat is volgens jou de grootste belemmering voor het starten van medicamenteuze behandeling bij osteoporose?

| | Twijfel over effectiviteit | Bezorgdheid over bijwerkingen | Gebrek aan tijd in consult | Onzekerheid over indicatie stelling | Patiënt wil geen medicatie | Anders, namelijk |
|---------------------|----------------------------|-------------------------------|----------------------------|-------------------------------------|----------------------------|------------------|
| Aantal respondenten | | | | | | |
| Percentage | | | | | | |



Medicamenteuze fractuurpreventie

Medicamenteuze fractuurpreventie is effectief bij ouderen met een hoog risico op vallen.

% is het hier mee eens:

| | Helemaal mee eens | | | | | Helemaal mee oneens |
|---------------------|-------------------|--|--|--|--|---------------------|
| Aantal respondenten | | | | | | |
| Percentage | | | | | | |

→ Waarom (niet)?



Kerntaak huisarts

Ik vind dat fractuurpreventie een kerntaak is van de huisarts.

% is het hier mee eens:

| | Helemaal mee eens | | | | | Helemaal mee oneens |
|---------------------|-------------------|--|--|--|--|---------------------|
| Aantal respondenten | | | | | | |
| Percentage | | | | | | |

→ Waarom (niet)?



Bespreken valpreventie

Ik besteed voldoende tijd aan het bespreken van valpreventie bij patiënten met een verhoogd fractuurrisico.

% is het hier mee eens:

| | Helemaal mee eens | | | | | Helemaal mee oneens |
|---------------------|-------------------|--|--|--|--|---------------------|
| Aantal respondenten | | | | | | |
| Percentage | | | | | | |

→ Waarom (niet)?



Medicamenteuze behandeling

Ik voel me voldoende bekwaam om medicamenteuze behandeling voor osteoporose zelfstandig te starten.

% is het hier mee eens:

| | Helemaal mee eens | | | | | Helemaal mee oneens |
|---------------------|-------------------|--|--|--|--|---------------------|
| Aantal respondenten | | | | | | |
| Percentage | | | | | | |

→ Waarom (niet)?



Langdurige glucocorticosteroiden

Ik bespreek de indicatie om te starten met medicamenteuze fractuurpreventie bij alle patiënten met langdurige glucocorticosteroiden gebruik (≥ 3 maanden of ≥ 4 stootkuren glucocorticosteroiden per jaar).

% is het hier mee eens:

| | Helemaal mee eens | | | | | Helemaal mee oneens |
|---------------------|-------------------|--|--|--|--|---------------------|
| Aantal respondenten | | | | | | |
| Percentage | | | | | | |

→ Waarom (niet)?



Medicamenteuze behandeling

De voordelen van medicamenteuze fractuurpreventie wegen meestal op tegen de risico's.

% is het hier mee eens:

| | Helemaal mee eens | | | | | Helemaal mee oneens |
|---------------------|-------------------|--|--|--|--|---------------------|
| Aantal respondenten | | | | | | |
| Percentage | | | | | | |

→ Waarom (niet)?



Bisfosfonaten

Ik heb goed in beeld wanneer patiënten in mijn praktijk bisfosfonaten > 5 jaar gebruiken.

% is het hier mee eens:

| | Helemaal mee eens | | | | | Helemaal mee oneens |
|---------------------|-------------------|--|--|--|--|---------------------|
| Aantal respondenten | | | | | | |
| Percentage | | | | | | |

→ Waarom (niet)?



ICPC-registratie

Ik heb de ICPC-registratie van mijn patiënten met osteoporose en fractuurpreventie goed op orde.

% is het hier mee eens:

| | Helemaal mee eens | | | | | Helemaal mee oneens |
|---------------------|-------------------|--|--|--|--|---------------------|
| Aantal respondenten | | | | | | |
| Percentage | | | | | | |

→ Waarom (niet)?



Spiegelinformatie

- **Online enquête resultaten:**
 - Ingevuld door X huisartsen van de wijkgroep X
- **HIS-cijfers (details in Annex 1, laatste dia):**
 - Databron, tijdsperiode (-/-/- t/m -/-/-)
 - Vaste patiënten ingeschreven op peildatum -/-/-
 - Leeftijd ≥ 40 jaar op peildatum
 - Minstens één ICPC L95, L95.02, L95.01 en/of L49.01
 - Of gebruik van bisfosfonaten
 - Of langdurig gebruik van corticosteroiden



Onderdelen

- ICPC-registratie osteoporose, osteopenie en fractuurpreventie
- Medicamenteuze fractuurpreventie bij osteoporose
- Medicamenteuze fractuurpreventie bij langdurig gebruik van glucocorticosteroiden
- Behandelduur met bisfosfonaten



Praktijken

De praktijken staan steeds in onderstaande volgorde:

| Praktijken | | Afkorting |
|------------|--------------------|-----------|
| P 1 | Praktijk 1 | P 01 |
| P 2 | Praktijk 2 | P 02 |
| P 3 | Praktijk 3 | P 03 |
| P 4 | Praktijk 4 | P 04 |
| P 5 | Praktijk 5 | P 05 |
| | | |
| | Totaal wijkgroep X | Wijkgroep |



Praktijken

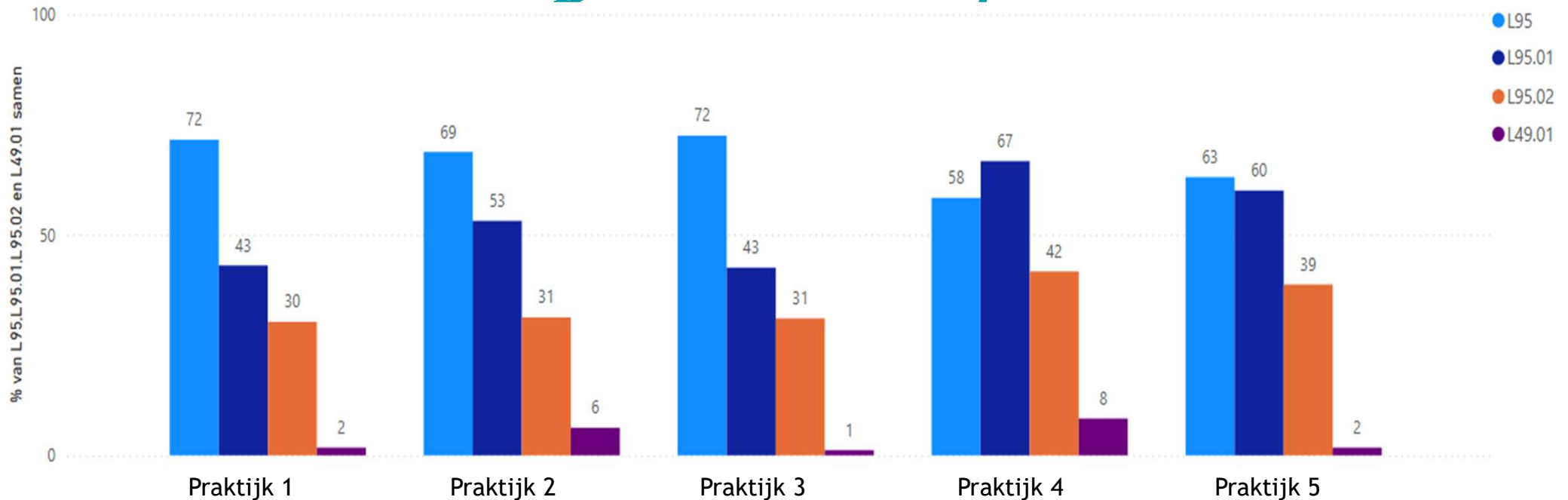
Algemene kenmerken en prevalentie osteoporose (L95 en L95.02) van huisartsenpraktijken in de wijkgroep

| Praktijknaam | HIS | Totaal aantal patiënten | Aantal ≥40 jaar | Aantal osteoporose L95 & L95.02 | Prevalentie vrouw (%) | Prevalentie man (%) |
|--------------|-----|-------------------------|-----------------|---------------------------------|-----------------------|---------------------|
| Praktijk 1 | | | | | | |
| Praktijk 2 | | | | | | |
| Praktijk 3 | | | | | | |
| Praktijk 4 | | | | | | |
| Praktijk 5 | | | | | | |

Ter vergelijking, prevalentie van Osteoporose L95 in NIVEL Zorgregistraties Eerstelijns is in 2024 32,4, voor mannen 11,2 en voor vrouwen 53,3



Registratie osteoporose



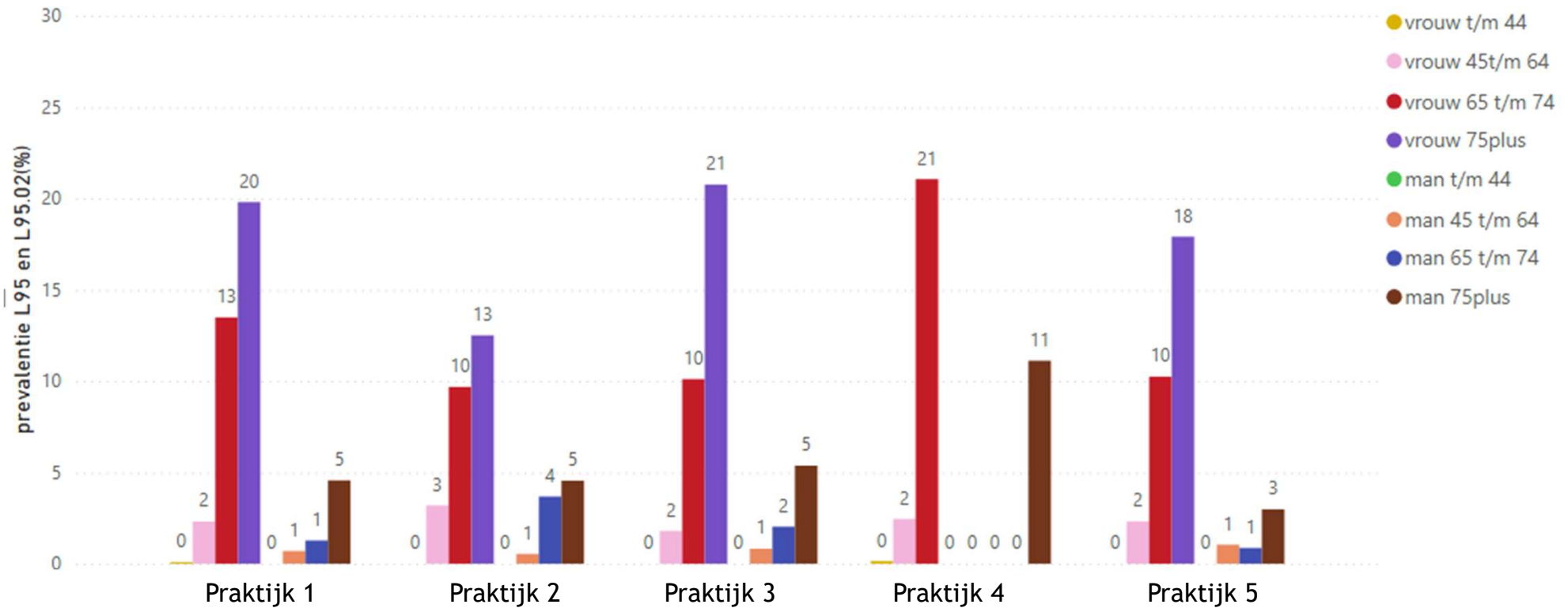
Hoe registreer jij?

Het percentage patiënten met respectievelijk L95 (osteoporose), L95.01 (osteopenie), L95.02 (osteoporose), L49.01 (fractuurpreventie) van alle patiënten met één van deze ICPC-codes per huisartsenpraktijk

Patiënten kunnen meerdere ICPC codes tegelijkertijd hebben (bv L95 én L95.01), waardoor de percentages bij elkaar opgeteld meer dan 100% kunnen zijn.



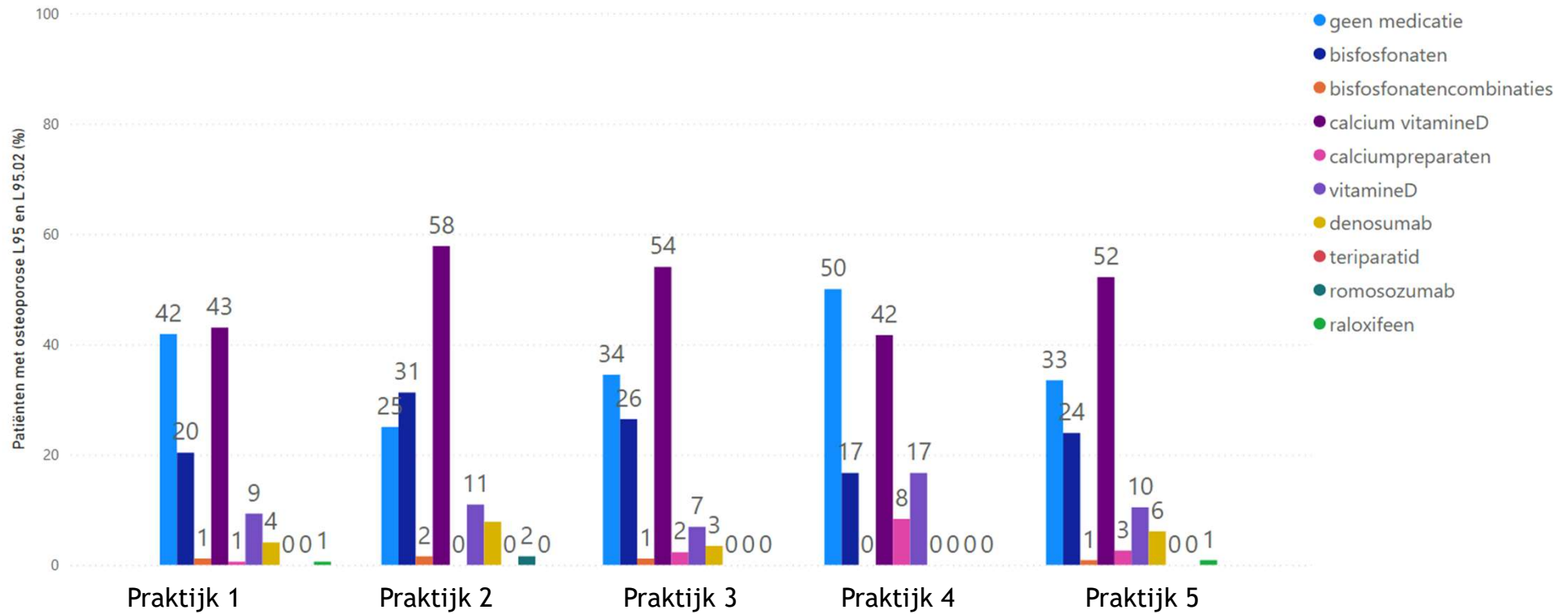
Prevalentie osteoporose



Prevalentie (%) van osteoporose (L95 en L95.02) per leeftijdsgroep voor mannen en vrouwen per huisartsenpraktijk.



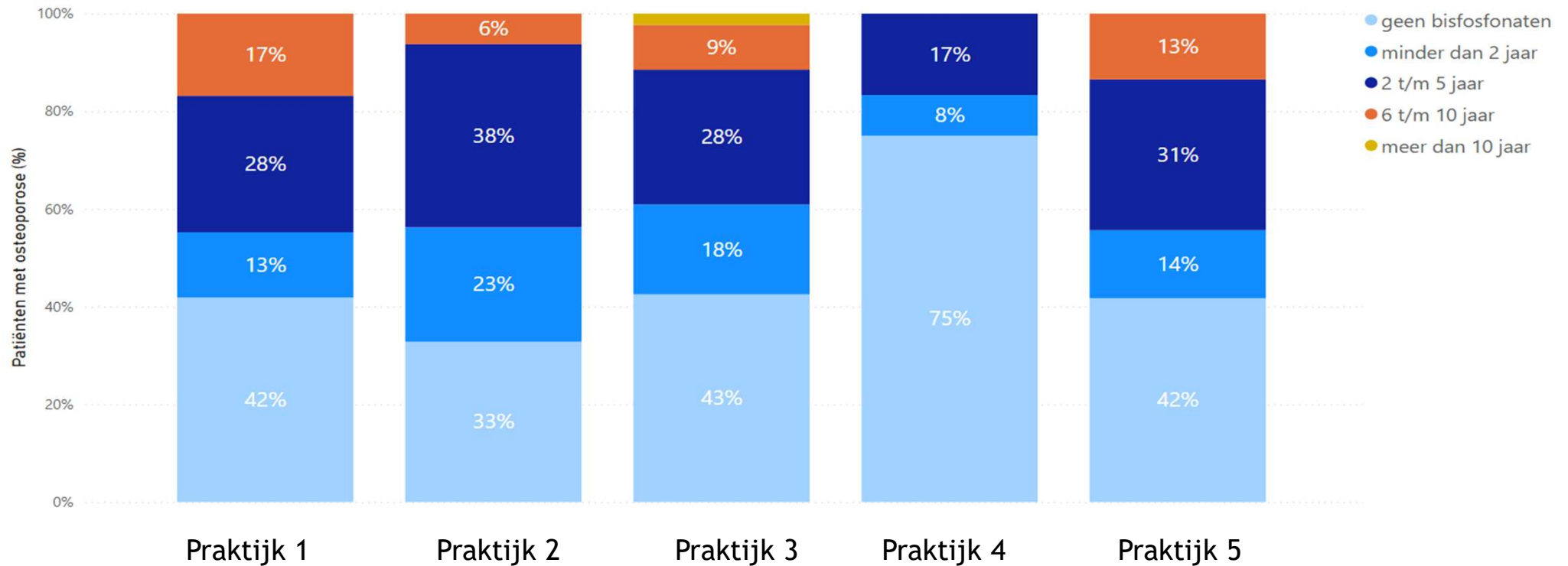
Medicatie bij osteoporose



Percentage patiënten met osteoporose (L95 en L95.02) en soort medicatie per huisartsenpraktijk.



Duur bisfosfonaten bij osteoporose



Duur van de voorschriften bisfosfonaten als percentage van de patiënten met osteoporose (L95 en L95.02) per huisartsenpraktijk.

Benieuwd hoeveel patiënten dit zijn? Dit staat op de volgende dia.



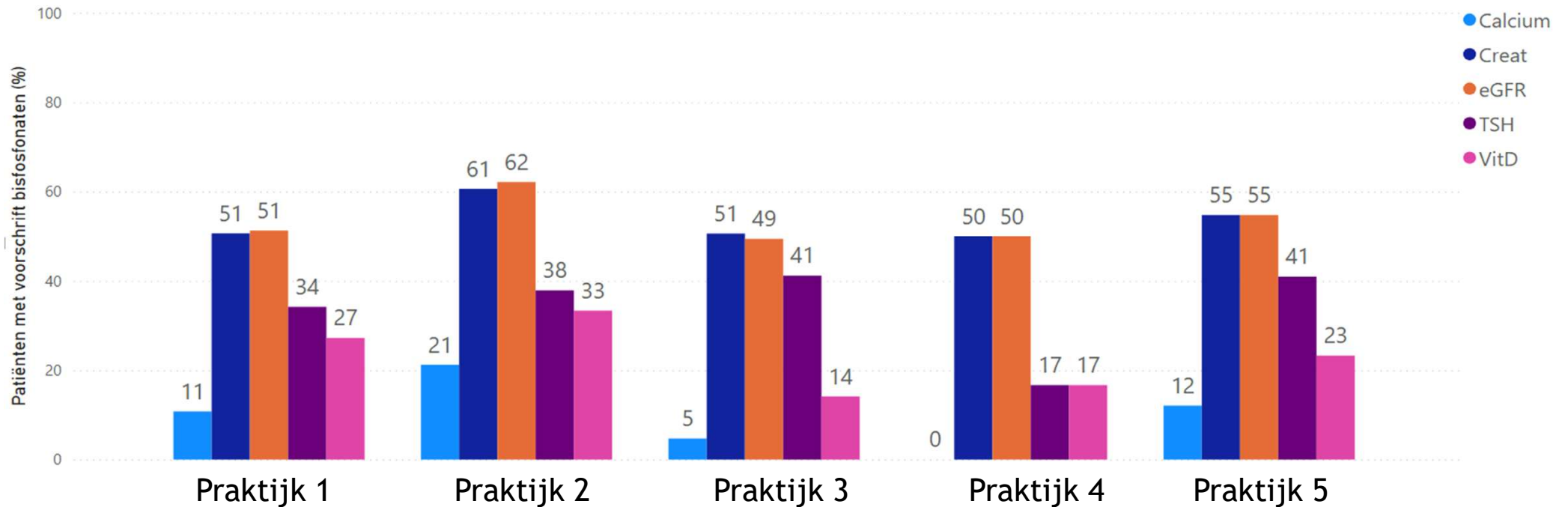
Bisfosfonaten en osteoporose in aantallen

Aantal patiënten met osteoporose (L95, L95.02) en verschillen in voorschrijfduur van bisfosfonaten per huisartsenpraktijk

| Praktijknaam | Patiënten met osteoporose | Geen bisfosfonaten | Bisfosfonaten <2 jaar | Bisfosfonaten 2 t/m 5 jaar | Bisfosfonaten 6 t/m 10 jaar | Bisfosfonaten >10 jaar |
|--------------|---------------------------|--------------------|-----------------------|----------------------------|-----------------------------|------------------------|
| Praktijk 1 | | | | | | |
| Praktijk 2 | | | | | | |
| Praktijk 3 | | | | | | |
| Praktijk 4 | | | | | | |
| Praktijk 5 | | | | | | |



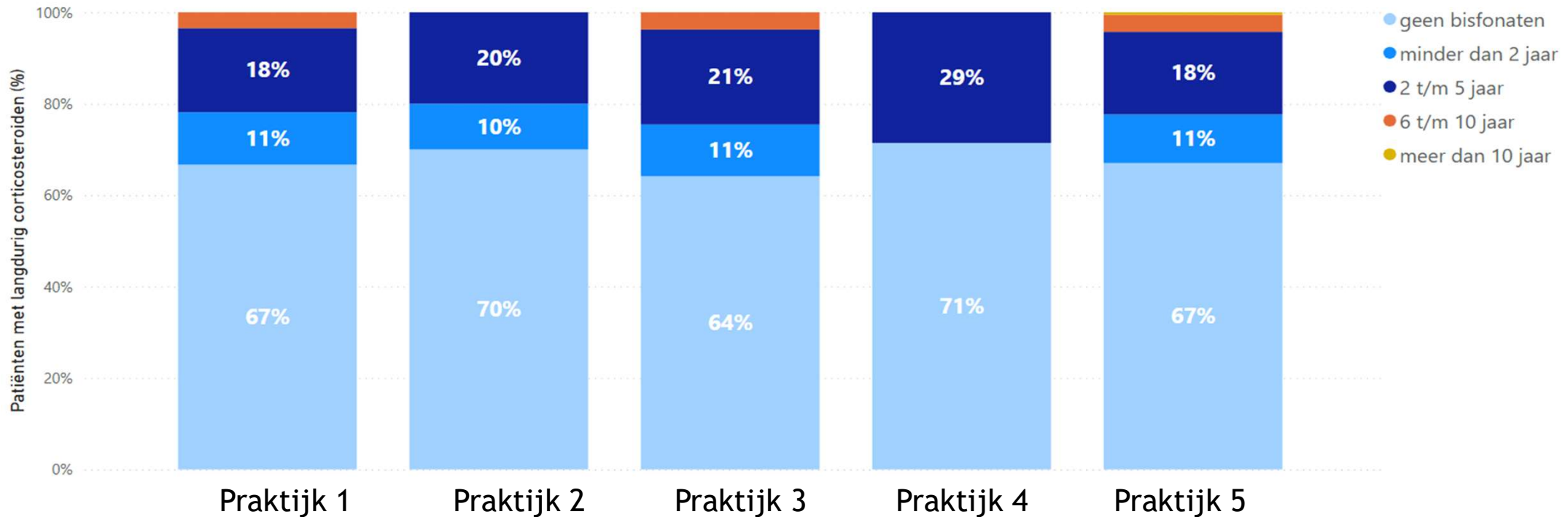
Lab voorafgaand aan bisfosfonaten



Percentage van de patiënten met bisfosfonaten dat in het jaar vóór de start van het voorschrift een bloedbepaling calcium, creatinine, eGFR, TSH of vitamine D heeft gehad per huisartsenpraktijk.



Duur bisfosfonaten bij langdurig glucocorticosteroïdengebruik



Duur van de voorschriften bisfosfonaten als percentage van de patiënten met langdurig* glucocorticosteroïden gebruik per huisartsenpraktijk.

Benieuwd hoeveel patiënten dit zijn? Dit staat op de volgende dia.

*langdurig: voorschriften langer dan 3 maanden of ≥ 4 stootkuren per jaar



Bisfosfonaten en langdurige glucocorticosteroiden in aantallen

Aantal patiënten met langdurig* glucocorticosteroiden voorschriften en de verschillen in voorschrijfduur bisfosfonaten van deze groep patiënten per huisartsenpraktijk.

| Praktijknaam | Aantal patiënten met langdurig glucocorticosteroiden | Geen bisfosfonaten | Bisfosfonaten <2 jaar | Bisfosfonaten 2 t/m 5 jaar | Bisfosfonaten 6 t/m 10 jaar | Bisfosfonaten >10 jaar |
|--------------|--|--------------------|-----------------------|----------------------------|-----------------------------|------------------------|
| Praktijk 1 | | | | | | |
| Praktijk 2 | | | | | | |
| Praktijk 3 | | | | | | |
| Praktijk 4 | | | | | | |
| Praktijk 5 | | | | | | |

*langdurig: voorschriften langer dan 3 maanden of ≥ 4 stotkuren per jaar



Plan van aanpak

- Welke **lessen** kunnen getrokken worden?
 - Welke **verbeterdoelen** zijn er? (voor jezelf, je praktijk, de wijkgroep)
- **Concretiseer goede voornemens bij deze verbeterdoelen:**
Tip: Gebruik een verbeterplan format van de Spiegelaar werkwijze.
- Plan evaluatiemomenten in + een nameting (1-2jaar na de voormeting)



Annex 1: Details HIS-data

- **Bron:** ANHA database, periode DATUM t/m DATUM.
- **Patiënten selectie:**
 - Alleen vaste patiënten (categorie 'v vaste patiënt' of 'q onbekend' of 'n' (niet op naam ingeschreven) of categorie niet ingevuld); ingeschreven op DATUM.
 - Leeftijd ≥ 40 jaar.
 - Osteoporose (ICPC L95, L95.02), osteopenie (L95.01), fractuurpreventie (L49.01).
- **Medicatie**
 - Medicatie in twee jaar voorafgaand aan DATUM. ATC-codes: bisfosfonaten (M05BA), denosumab (M05BX04), bisfosfonaten combinaties (M05BB), teriparatide (H05AA02), romozumab (M05BX06), raloxifeen (G03XC01), calcium+vitamine D (A12AX), vitamine D (A11CC), calciumpreparaten (A12AA).
 - Duur Gebruik bisfosfonaten: voorschriften in 12 jaar voor DATUM ATC-codes: bisfosfonaten (M05BA), denosumab (M05BX04), bisfosfonaten combinaties (M05BB), romozumab (M05BX06).
 - Langdurig gebruik corticosteroiden: voorschrift in 10 jaar voor DATUM ATC code H02AB. Mimimaal 3 maanden of ≥ 4 voorschriften per jaar.
- **Laboratoriumbepalingen**
 - Calcium (NHG 152), calcium gecorrigeerd voor albumine (NHG 2652), creatinine (NHG 523), eGFR volgens MRD (NHG 1919), eGFR volgens CKD-EPI (NHG 3583), TSH (NHG1385 en 2059), vitamine D (NHG 1416, 1417, 2693, 2694, 2696, 2748) in periode DATUM t/m DATUM. In periode van 1 jaar voor tot en met 3 maanden na eerste voorschrift Bisfosfonaten.